

O TIO MARCOS D'A PORTELA

Os mandamentos d'o Marcos fora d' airexa, son seis: facer á todos xusticia, non casarse con ninguén, falar o gallego enxebre, cumprir c'o que manda a ley, loitar pol-o noso adianto con antosiasmo e con fé, vestir calzós e monteira per omnia sécula amen.

Teñen os pobos a gala n-o sen languaxe faiar: fábase chino n-a China, portugués en Portugal, catalán en Cataluña, e n a Alemaña, alemán, soño os gallegos d' agora hastra vergonza lles dá falar a melosa e dulce fala que falan seus país.

N-A CADEA.

Ano séntimo

Ourense 25 d' Agosto de 1885

Parrafeio noventa e dous

POL-AS REIXAS.

Sair saíulle o tiro pol-a culata: errouna como de costume n-as suas contas aquel anaco d' alpabarda que se lembra Falparron. Levado pol-a xenreira que me colleu por lle falar como Dios manda que se fale co-as bestas, qrellouse de min pra que pol-o menos me botasen á presidio, e non sabe canto ll' agradezo a falcatrúa, porque n-os tempos que voan, n-estes tempos en que os microbios esboiran á tantos cristianos, en que se cobran os trabucos á balazos, en que Cos-Gayola espreme de renegon n-o presupuesto que se volveu n-as suas maus unha laranxa, en que os que rouban por xunto non son habidos, en que as cárceres s' enchen d' homes que teñen ideas n-o cerebro y-as oficinas d' o Estado de zumezugas sin meolos; n-estes tempos en que namentres que os probes agonían y-entretéñense os manates en andaren de riola pol-o estranxeiro, ou en seguirlle a pista ós coellos, paspallás e lebres pol-o monte, ven á ser un alabar á Dios vivir á sombra pra non verse un misturado co-esa xenitiña que anda solta porque s' estila, ou porque a xusticia d' a terra ten cataratas n-os ollos.

Esto n-o tocantes á concencia, que pol-o que fai ó corpo pintalle ben libralo d' a raxeira d' o

sol e gardalo d' as troulerías d' o mundo libre. De seguiren as cousas pol-o camiño que levan, d' eiquí á pouco serán as cárceres unha casta de mosteiros civís ond' os homes de ben, os que non se rixen pol-a nova e non se afan a poñeren carántulas n-este antroido social, vivirán recrusos en comunidade feliz meditando n-a catívez d' as cousas terreas, pedindo á Dios pol-a redencion d' os servos d' a fanfurríña e d' a soberba e facendo poste no patin d' este inferno pra que cando sea servido chamarnos á xuicio nos alcotren todol-os santos e todol-os ánxeles n-a sua gracia, e non s' apoña san Pedro á que traspoñamol-as portas d' o ceo, coidando que somos d' os d' a cuchumillada falparroeira. Alá vai unha vintena d' esta tempada de baños de sombra. Vinte garabanzos de menos n-a faltriqueira e vinte de mais rillados pol-os dentes d' os ratos. N-o primeiro *resultando* non prenden; agáchanlle o fuciño e recúan como si cheirasen amoniaeo ou cousa pol-o xeito que non para nin n-as ventas d' as narices. Con duas alancadas d' estas, pónome d' un brinco en calquera turreiro entr' un fato de rapaciñas churrusqueiras d' esas que arman gayolas amorosiñas n-as que se deixan cair á propóseto algús gorriós, xilgaros, melros e outros páxaros de pinta.

Eu como podo vouna turrando. ¿Y-o Falparron? Arestora alcontrarase acabadiño com' as botas de Lagóa, e como de novo non turre por él o Machocampana, leve xunceras si vai pr' a diante. Acostumado á campar d' alcalde, pois en pouco tempo entroulle a costume d' alcaldía pol o ollo... dereito, non s' afai á infrar os bofes poñendo a embocadura n-o cornetín nin as suas maus poden co-a agulla de coser ó ganduxo. Xa se vé, dempois de botar remendos n-as autas e de dar pitadas n-as sesiós, ¿quén volve tendo vento en troques d' o xuicio n-a cabeza, á remendarlle cirrolas ós labregos y-a estrondarlle ós señores abades os oubidos co-as alboradas d' a murga de Banga?

Digan o que queiran, cando n-o derradeiro ano fun ó Carballiño, entopecei e' un burro qu' era muy burro pr' alcalde; afroxáronsell' os aparellos e como non m' asegurei n-os estribos apeeime pol-as orellas vindo á cair de fuciños n-a chirona; pero n-o tocantes ó burro que foi a causa d' o meu entopezon, pagar, pagounas: xa non-o levan pol-o ronزال n-a alcaldía; non campa e' aqueles aparellos de señorito e faulle dar cada corrida en pelo, que todol-os ferradores de Galicia póndose á traballar pra él á feito non deran abasto as ferraduras de pacotilla que consume n-os viaxes que fai á Ourense pra ver por un si acaso si asegundan o milagre d' empoleirar á un burro, co-a licencia de vosté—e baixa Maripepa o candil, que acaba de soltar un couce e non sei si deu en min ou n-a parede.—

¿Mais quen pensa n-elo? ¿Cicais o trote d' os burros se sostén n-o poleiro? Inda que adoeza, inda que o levan todol-os diaños pra metelo n-as forxas e dempois de lle bater o cobre á satisfacion e con arte o saquen feito de novo com' unha aixada n-as maus d' un ferreiro; inda que as areniñas d' o mar se volvesen por encantamento maestros d' escola e todol-os átomos d' a terra cartillas d' os cristos pra ensinalo, non deprenderá nin migalla de sentido comun, pois non pasa de ser un home en estado de canuto, un ninguén de pacotilla pr' o caso de facer bulto n-o mundo, un cornetín fósil, un xastre con agulla com' o para rayos d' a catredal, un *quis vel quid* d' a vila, un *rara avis* d' o museo fenomenal d' o porvir, un múseco de murga feito de presa e correndo como se fan unhos zocos, unha cousa con cédula persoal, un representante d' a humanidade en pasiva, un verbo d' a gramática parda, unha mioca de cristiano, un aduanante d' os d' a volta d' abaixo, unha figa d' o mundo, un cataprasma

d' as cirigolas d' o distrito, y-un perdoavidas d' os que lle busecan o bulto, capaz de facer boas todas las simprezas que se fixeron dende Calomarde hastra Cánovas.

Co-estas deluvas iráse pondo limpo namentres eu cobrando nove cadelas por estar mau sobre mau como si fose un empregado, vou alixeirando a cadea e dispóndome á facer outro viaxe ó Carballiño, onde Dios diante teño idea de botar un fandango co-a Maripepa namentres bota os bofes á tocar n-o cornetín o múseco d' a murga de Banga.

E non hay que armarme algueradas n-o turreiro, porque alí eu son o que campo e trunfo, e si alguen se m' estreve, desfalparronizo á todol-os mozos d' o Carballiño.

¿Quén m' a empata, barau! ¡Viva a rábea!

DUAS ALMAS AMIGAS.

Ó XOVEN E GALANO ESCRITOR GALLEGO WALDO ALVAREZ INSUA.

*Dichoso aquel que no ha visto
más cielo que el de su patria,
y anciano duerme á la sombra
do pequenuelo jugara.*

A. LISTA.

I

Era unha noite de lua,
noite calada y-amena,
d' esas noites que se ven
nada mais que cando xea
alá en Decembre e Xaneiro
cand' ás fiadas y-ás festas
van os homes por camiños
e por congostras estreitas
aturuxando, de modo
que tremen as carballeiras.

Como xa vos levo dito,
esta noitiña serea,
non s' oubian aturuxos
nin cousa que se pareza.

Dormido facia o vento,
dormid' a natureza,
e dormidol-os rapaces
qu' aturuxan n-as aldeas.

Pro namentres que n-o leito
descansaban d' a facenda,
un rapaz e unha rapaza
sentadiños n-unha pedra,
ó pé d' unha cruz estaban
achegadiños e en vela.

Com' a lua, n-os seus ollos
brilaba fonda tristeza,
y-él ás veces sospiraba
e bágoas vertía ela.

—Pro cala, decíall' él,
non chores, non teñas pena,
qu' é forza muller que marche
e vaya ver s' esa terra
é o mesmo que n os meus sonos
ás veces se me somella.

—¿Cómo queres que non chore,
repticaba enton a nena,
se m' estás o corazón
partindo febra por febra?

—¿Pro qué queres?
—Que non vayas,
que non deixes esta terra
porque s' a deixas, cal outros,
non volverás mais á ela,
y-enton, ¡Asús, coitadiña,
eu morrereime de pena!

—Pro muller!...
—O dito, dito,
s' é que me queres.

—Pro pensa
que de pequen' alí puxen
miña esperanza suprema,
e cal por tí, dend' estonces
tamen sospiro por ela.

¡Eu quero ver esos mundos!
¡Eu quero ver esa América!...
¡Quero traspör esos mares
qu' o meu afan encadean!

—¡O mar, o mar!... Tí non sabes
cantos doores s' albergan
tras d' ese mar que os esconde
con longo pano de nebra.

A soedá, o abandono,
e mail-a febre bermella,
son o agasallo primeiro
qu' as d' atopar n-esa terra.

E cando véxaste lonxe
d' os que choremos tu' ausencia,
has de sentirte morrere
de moura e fonda tristeza,

que cando n-haxa remedio
recordaraste con pena
d' esas veiguiñas ond' ontas
rindo esvarou tua existencia.

E dobrarás desfallido
riba d' o peit' á cabeza,
com' esas tardes que morren
choupas en luz amarela.

Dempois... irás pouc' á pouco
perdend' o amor á esta terra,
así... cal vaise perdendo
tras d' hourizonte unha vela.

Que cand' o peito non garda
unha esperanza xiquera,
o corazón desfallece
y-os sentimentos s' enervan.

Log' outro afan, outras ánsias
espertarán tua inocencia,
y-entr' as pasiós que t' acosen
daraslle cebo á riqueza.

—Xúzgasme mal.

—Non son eu;
é quen te xuzg' a esperencia
que temos todos aquí
d' os que se van pra esa terra.

—Engánaste: os meus tesouros
e tod' a miña riqueza,
eres tí, o consoliño
d' a miña prob' existencia.

Tí, o meu sol, miña lua
que brila en noite serena,
y-os carabeles y-as frores
d' o meu camiño pratea,

Tí o meu mund' o meu ceo,
tí miña fé, miña crencia,
que por meu ben xa m' o salvan
ou por meu mal me condenan.

Eu esquenceme de tí?
Esquencer eu miña terra?...
¡Féndanme rayos acesos
denantes que me soceda!

—Non xures, home, ¿non ves
qu' á Dios ofendes?

—Dispensa;
pro cando disme tí eso,
perdo, meu sol, a pacencia.

—Falemos, pois, d' outra cousa
xa qu' o demais che molesta:
¡Ave María, qué noite!
¿Non sintes tí, como xea?

Chégat' a min ¡fai un frío!
ansí, un pouco mais cerca,
e deita, si che parece,
sobr' o meu colo a cabeza.

Ay! amoriño d' a yalma
que pouco tempo nos queda
d' estar así, com' agora,
xuntiños, solos y-en vela!

¿Tos sono? Durme meu ben

qu' eu estaréime desperta
gardando amante o teu sono
mentras qu' o dia crarexa.

II

—Esperta meu garridiño,
esperta qu' asom' o dia
alá n-o cabo d' o mare
por entr' a espesa nebrina.

Esperta que sai-o sole
d' o leito donde dormia
e vay rubindo, rubindo
por brancos crespos enriba.

Esperta que x' os veciños
yan todos pra laboría;
e tiritando, pousados
n-a sebe os paxaros chian.

Esperta, pro non espertes,
durm' aínda mais, miña almiña,
que mentres dormes, non sintes
as amarguras d' a vida.

—¿Qué dís... Qu' é tarde?... É verdá!
Pro que mañá tan tristiña!
Semella o sono que tiven
riba d' as tuas rodillas!

—Con quén soñache?

—Soñei
c' unha pantasma muy linda:
eu atopábame lonxe
d' a miña terra e sentía
ansias de vel-a e de verte
com' aínda nunc' as sentira.

Y-o erguer os ollos ô ceo
vexo n-os aires tendida
unha muller ¡qué muller!
¡te admiraras si-a viras!

C' us cabelazos muy longos
qu' o vento ceibos movía
como se moven n-as quedas
augas d' o rio as anguiás.

Y-us ollos grandes y-ardentes
d' o còr d' a noite sombría,
y-a test' erguid' e nacrada,
y-a face descolorida.

Eu medorento, asombrado
lle perguntei que quería:
nada me dixo... deu volta...
despois... perdina de vista.

Logo n-os aires sonou
unha voz rouca e dorida
com' os lamentos que lanzan
as probes almas cautivas.

Esperto, véxot' a tí,
y-o sono que m' afrixia
pason cal pasan-as sombras
d' outono pol-as cortiñas.

Dam' un biquiño, unh' aperta
miña adourada pombiña:
¡así, así miña rula!
¡así, así miña vida!

—¿Pro de verdá que te vas?

—Pensand' en tí noit' e dia.

—¿N-as d' esquencirme?

—¡Xamais!

—¿Volverás logo?

—¡Enseguida!

—¿Tí m' o prometes?

—¡Cho xuro!

—¿E s' outro amore...?

—¡N-a vida!

porqu' as mulleres alí
non falan nosa lengüiña.

—Enton ¡que Dios t' acompañe!

—¡El te protexa, querida!

III

Pois papel que d' o novio lle falare
xamais chegóull' à nena,
nin él desque se foy, segun se dí,
por carta nin espreso sóubo d' ela.

N-a Habana, onde vivía, unha mañan,
segun se dí n-aldea,
entrou n-un hospital, y-alí morreu
sin crego, nin quen d' él se condoera.

Desd' enton a rapaza qu' adouralo
por sempre ll' ofrecera,
chorando noit' e dia, din que fôise
morrendo pouc' a pouco de tristeza.

E dicen que tamen n-aquela cruce
ond' adios se dixeran,
s' escoita dend' estonces n-alta noite:
«¡Rapaces, non deixedes vos' aldea!»

As almas amiguiñas, diz que son,
segun de todos crência,
d' o rapaz y-a rapaza que vos deixo
nomados n-esta lenda.

F. LOURIDO E SANCHEZ.

Ponce—Puerto Rico 1884.

OS BURROS.

(MEMORIAS D' UN DOUTOR EN ASNACIA.)

I

Escribo estes apuntes precurando non dispa-

rar couces ó sentido comun, maña que adequirin c' os rozamentos e tratos d' os ilustres burros d' o país n-a compañía d' un alcalde, e non d' o Carballiño, que me serviu de guía n-esta boricada.

Os burros non parecen o que son nin son o que parecen. Pensarán os que non viven afeitos á tratalos que son unhos animalinhos mansos e cachazudos. Pareceno cando van de viaxe pol-a mor de que non-os tangan; pol-o demais peccan d' avisados n-o tocantes a gardar ó pelexo e nin n-a cola teñen pelo de tontos. Son amigos de saír co-a sua com' os caciques, teñen un xenio enrabechado com' as sogras, dalles por se tirar ó verde com' os namorados, precuran traballar o menos que poden com' os que cobran d' o presupuesto, entrozepzan a miudo com' os gobernantes e si non tiran a carga que levan ás costas é porque non poden, com' os labregos.

Teñen difrentes nomes com' a xente de moito rango, e son conecidos por xumentos, asnos, pollinos e burros. Hainos tamen que se chaman garaños, burros país, como si dixéramos representantes en cortes d' a raza, pois d' a maneira que fan os nosos, ¡sacan cada cria...!

De se daren á política os burros, por mais que se tiran a esquerda, trotarian n-o partido conservador que é o de mais comenencias, o que ten mais tino de qu' o forraxe non falte n os pesbres, de que non devezan os pensos d' as credenciales y-o que conta c' o xefe mais perito n-eso de turrar pol-a corda, ou pol-o ronzal, como s' estila falando entre burros.

De seguir rexindo Cánovas o cotarro, cando menos un pense, alborótanse os burros, reclamando seus dereitos lexítimos á intervir n-os nagocios d' a cousa pública. Con menos motivo promoveron as verdadeiras algueiradas. Desconfiande sempre d' os burros qu' ó andaren non levan as orellas guichas. Agachalas é un modo que teñen d' acenar, pra darvos a entender que pensan en xugar unha mala pasada. ¡Cantos conezo eu que s' apearon pol-as orellas por non se fixaren n-as variacións e movementos d' estas duas veletas d' o ouservatorio meteorolóxico asnal! Sempre que agachen as orellas, velaivos que son burros.

De pouco val que os que viaxan n-estas cabalgaduras sayan armados de fungueiro pra lles dar unha malla n-o caso de que se pranten e non queiran seguir adelante.

Si un burro dice:—Non quero—non vos fientes en que as rapazas tamen o din en certos casos... e vánse deixando querer. Burro que se pranta o demo qu' o mova. Turrádelle d' o ronzal a mais non poder, mallándeo a paus como quen malla millo n-as eiras; como non pidandes axuda a sete homes e todos xuntos non carguendes co-el ó lombo, camiño real ou congosta, monte ou val, rio ou regato, alí onde un burro se deite, alí queda espatarralado.

Comen os burros pouco porque non lles dan mais: ó mesmo lle pasa a calquera bugallista rural.

Os burros tamen teñen os seus esparexementos com' os aristocratas aburridos. Cansos de faceren viaxes e de levaren cargas, cando os botan a pacer n-un lameiro pra que descansen, tumbanse a bartola a xeito de ministros en tempos calamitosos. Con se veren soltos, con teren a herba a rente d' os fociños, con emborcallárense n-o chau, con andaren a tumballadas pol-o lameiro adelante, n-unha d' esas tardes d' o mes de Santa-Cruz ou en calquera, que todol-os meses son bós pra encher a panza, dánse por satisfeitos e que por alí ll' as dean todas.

Como os soldados vellos ó cheiro d' a pólvora, alármanse os burros en ventando unha burra, y-é de ver e contar os ollos escarramelados que poñen. Conécenas pol-o trote, bótanse a elas a galope e despáchanas a escape.

Os primeiros síntomas d' os burros que ventan burras son erguerense d' as patas dianteiras, rinchar os dentes, manear o rabo e soltar un orneo: estos son os síntomas premonitorios; d' os demais non se fala, porque si se lles solta a taravilla...!

As reales órdes, regramentos, ordeanzas e instrucións pr' os burros non poden ser mais lacónicas; están encerradas n-un ¡vóo! dito en tono de mando. Outro tanto fixo Fernando VII c' os realistas que se lle desbocaron ó turrar pol-o seu coche. Pol-o mesmo sistema o notario de Pontareas manda á sua tropa lixeira. E páranse como si quedaran tesos, e nin a ornear pol-a calada s' estreven.

¡VAYA, VAYA, VAYA!

Porque dixen q' un alcalde qu' houbo n-a vila d' a rabia, de talento non ten miga nin n-a chola nin n-a facha, porque o tomei por un burro (por suposto fora a alma) non ten volta, n-a cadea metidiño estou de patas, como unha monxa entre ferros, com' un páxaro n-a xaula, sin ser páxaro nin monxa nin tan xiquera d' a casta. ¡Ay que tempos, que tempíños e que cousiñas me pasan! ¡Eu parolando c' os presos! ¡Vaya, vaya, vaya!

Alá lonxe n-as aldeas paresme qu' escoito a gaita, dando ó vento as armunias de muíneiras e alboradas; paresme que os mozos vexo n-a liorta d' as trulladas, bebendo xerras de viño e botando beilotadas n-os turreiros d' as romaxes por onde gozan e campan;

paresme que escoito as nenas
 que con doce voz me chaman,
 que me miran c' os seus ollos
 que amor e pracer alampañ,
 e que me din muy quedíño,
 como falando co-as faldras:
 «Aconchéguese, Tio Márcos,
 non s' esconda d' as rapazas,
 qu' anque vello acabadiño
 inda non perdeu as mañas;
 fáganos d' aquelas cóxegas
 que vosté ben sabe: fáganolas.»
 É logo qu' o maordomo
 con leda, riseira cara,
 ven a rogarme que molle
 con dous netos a palabra,
 e que me piden as vellas
 xa coma min engurradas
 que lles conte moitos contos
 de bruxas e de pantasma,
 e que sentado n-a pedra
 d' a porta, baixo d' a parra
 brincando rebulideiros
 con legria y-algazara,
 cal os pitos qu' arredor
 d' a galiña todos andan,
 veñen cantos pequerrechos
 comen n-aldea e non calzan,
 pra que lles dé pra rosquillas
 ou pra cireixas si cadra,
 ou non habendo cireixas
 pra calquer cousa que haxa,
 sempre qu' a cousa que vendan
 pique un pouco en lambiscada,
 e dempois ¡mala centella!
 ¡Dempois qué? ¡Rayol-os partan!
 ¡Si me teñen n-a gayola
 e non podo facer nada,
 nin me deixan pol-as festas
 troulear ás miñas anchas
 nin vivir entr' os labregos
 nin brincar entr' as rapazas!
 Unhos ferros, fortes ferros
 o meu corpiño atarazan
 y-o preso corpo non pode
 ir á donde quer a yalma.
 Sempre o mesmo, a eterna loita,
 a sede que non se apaga,
 o afan que non dorme nunca,
 a amor que non perde as áas,
 a materia tendo ó espritu
 encerrado n-unha xaula,
 y-ela tras d' unhas paredes
 tamen, tamen encerrada...
 ¡Por onde me deu agora!
 ¡Vaya, vaya, vaya!

¡O Tio Márcos á filósefo
 metido d' unha asentada
 pol-a mor de catro reixas
 postas por un albarda!
 Pero non sei á que veñen
 estas queixas y-estas bágoas,

volvendo á campar de libre
 dentro de cinco semanas.
 O esbaido qu' eiquí collo
 eino escorrentar co-as augas
 d' o rio d' o Carballiño,
 ô qu' Arenteiro lle chaman.
 Han de volver os meus ollos
 á contemplar ás rapazas
 qu' alá son pior qu' ô demo,
 por mais que parecen santas,
 que son n-o atentar maestras,
 e son en revoltas, sábeas,
 que botan en parrafeos
 como en canizos castañas,
 e que chuscan os olliños
 c' un aquel e c' unha gracia
 que fan reloucar de gozo
 e mais derreter de ansias:
 ei volver si Diol-o quere
 á runflar n-as suas trulladas,
 á beber pol-as suas xerras
 y-a visitar as suas casas,
 onde teño bôs amigos
 e millores camaradas
 onde hastr' o Patán me quere,
 y-onde a Maripepa baila,
 si levantando unha perna
 fago qu' o turreiro saya.
 Ei d' ouvir com' os foguetes
 pol-os airiños estralañ,
 e como cantan os cregos
 e se queiman as madamas,
 e como ruben os grobos
 e reloucan as campanas;
 ei facer con qu' o gaitero
 arrinque d' o fol d' a gaita
 e d' o punteiro e d' o ronco
 pra min unhas fuliadas
 d' as que nunca se tocaron
 nin se ouviron en España.
 Mollaremos a palleta
 mau a mau por unha xarra,
 y-aixiña de qu' a mollemos
 y-acabando de mollala,
 pedireille que me toque
 aló n-a vila d' a rabia
 un hino de Riego enxebre
 posto en múseca pra gaita,
 qu' é hino d' os homes libres
 n-a nosa querida pátria.
 E que veña o Falparron
 dempois si quere a empatarma!
 Si o fai, c' a moca que levo
 heille fendel-a cabaza,
 que non son d' os que duas veces
 cayó n-unha mesma trapa:
 n-a primeira pol-o nova,
 dempois pol-a catalana,
 e sobre todo c' as bestas
 non hay que gastar palabras.
 ¡Pra burro abundou, resoño!
 ¡Vaya, vaya, vaya!

CASOS E COUSAS

Eiquí n-a cadea deberan estar engayolados pra sempre os empregados de correos que teñen as maus tan lixeiras que achantan os parrafeos dinantes que cheguen a poder de quen os paga.

D' estes leutores de gorra están inzadas moitas vilas e aldeas.

¿Por qué se queixan de Vigo, de Benavente, de Betanzos, de Freás d' Eiras e de todol-os curunchos d' esta barafunda que se lembra España?

¡Hastra se perden dend' Ourense á estacion d' o ferrocarril d' a Ponte!

Co-estas axudiñas calquera pode botar vacas á medro.

¡Ay si se lles volveran as letras microbios n-a faltriqueira!

Foi o fogo artificial que se queimou n-o San Roque un desinfectante enxebre pol-o fume e pol-o xofre. Sí cravar as lamparillas n-os cravos d' aqueles postes pra que ardan como cadre e cando queiran estoupen é ser un bõ piroténico ¡qu' inda o demo m' escazola si non fago eu en foguetes como quen sementa coles!

Dous linterneiros d' esta vila foron á feira de Xinzo, e pol-a mor de quen habia vender mais, armaron unha disputa e déronse de lufiadas.

Non faltou quen aldraxase o feito d' os que traballan en follalata.

Pra min non andiveron tan descamiñados. ¿Son ou non son linterneiros? Sono. Pois estonces ¿qué mil xuncras ten de estrano qu' andivesen a linternazos?

D' un militar a señora pescou n-unha mesma cama o asistente d' o seu home o canto d' a sua criada. Trouxo cravos e martillo y-a porta cravou ufana. O asistente que tal viu estarricou as duas patas, ergueu os hombreiros supito,

deu media volta n-a cama, e dixo con moita frema: «Como non me crave a criada!...»

A min tamen me tocou o meu anaquiño de festas de San Roque. Moitos compañeiros de mouteira y-algus gardas civís d' as vilas e d' as aldeas veciñas e hastra de lonxe viñeron a verme a chirona.

A noite d' a fuliada a banda de múseca agasalloume c' unha sereata, tal e como si fose un ministro que, contr' a costume d' a nosa pátria, estivese entr' as reixas.

Pol-a mañanciña cedo espartáronme regaladamente os ouvidos c' unha alborada os relembrados gaiteiros de Ventosela e Beade, Xan Miguez e Xan Amil, dous Xas que non-o son n-o tocantes a facer falal-a gaita, e d' os que me penso acupar mais adiante n-un parrafeo.

Tanto lles agradecin a todos estas mostras de cariño e d' entusiasmo pol-a nosa terra, que cuasemente se m' engradaron os ollos.

¡Hastra me deron vivas!

O dito, non acabo de caer d' a burra embaixo cando penso n-o por qué me teñen n-a gayola. Sei solamentes que cain d' o burro, e que foi n-o Carballiño.

Os xigantes n-as festas de San Roque andiveron pol-as ruas en traxe de chinos.

N-a funcion de pirotenia houbo fogo chinésco de sobras por enriba, por embaixo é pol-as veiras. ¡Trátannos com' a chinos!

A iluminacion d' o Liceo Recreo, tan artística como esprandecente, lonxe de ser pol-o chino foi pol-o árabe.

Como si dixéramos pol-o morito.

CORREO D' O TIO MARCOS.

D. A. Q., Barcelona.—Recibin seis pesetas pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Xaneiro d' o ano que ven.

D. P. M. R., Peares.—Recibin seis reás pol-a sua suscripcion hastr' os derradeiros de Novembre.

D. D. M., Viana.—Recibin duas pesetas pol-a sua suscripcion hastra fin de Febreiro d' o ano que ven.

IMPRENTA D' O ECO D' OURENSE.

Alba 15, baixo.

O TIO MARCOS D' A PORTELA

PARRAFOS GALLEGOS

Sai á luz en Ourense todol-os domingos en oito páxinas en fólío, contendo artigos de costumes, poesias, efemérides, cantares e contos d' o país gallego.

SUSCRICION

Seis reás cada tres meses.

ADIMINISTRACION

Alba, 15, Ourense.

O pago d' as suscriçións é por adiantado.—Os números soltos véndense á dez centimos de peseta.
— Os pagos faranse en letras d' o xirc.

A COMPETIDORA D' A NEVE

GRAN FRABICA DE GASEOSAS,

OURENSE—Rua de San Miguel, 16, baixo, conserxeria d' a Union—OURENSE

Non terlle medo a raxeira
d' o sol, nin tampouco ó colera
namentres haxa n-a Union
os sifos de gaseosas;
con levar n-a faltriqueira
dez cadelas en dez rodas,
pidir an sifon, e darlle
a un gancho que ten á volta,
pol-o canuto dianteiro
sai un auga que consola,
e fresquiña como a neve
anque parès que afervea:
far ó bebela, n-os labeos
non sei que xuncras de cóxegas,

que parès que os anxeliños
as maus n-os poñen n-a boca;
tanto n-os refresca e prace
cando pasa pol-a gorxa,
que asemella a auga d' o ceo
que por embudo n-os botan,
e caí d' un xeito n-o estomago
qu' o refrixera e conforta.
Non houbo un home n-o mundo,
que bebendo gaseosa
mórrese de indixestion
ou sentise a sede loba.
porque vos é unha bebida
que com' ela non hay outra.

